

Inkluderende læringsmiljø i skolen

27.01.23

Thomas Nordahl

Tre hovedgrupper av elever i skolen

3. Elever som trenger omfattende, varige og individuelle tiltak. 1-3 % av elevene

2. Elever med behov for noe særskilt tilrettelegging. 15 - 25 % av barn og unge

1. Elever som trenger kvalitativt god allmennpedagogikk. 75 - 85 % av elevene

Utfordringsbildet 2017/18 og 2022/23

	2017/18	2022/23
Andel elever som mottar spesialundervisning	7,9 %	7,8 %
Flest på 10 trinn	10,8 %	10,6 %
Andel gutter	67 %	66 %
Andel elever med spesialundervisning og assistent	48 %	46 %
Andel av lærerårsverk i skolen til spesialundervisning	17,9 %	18,3 %
Antall elever i egne avdelinger og alternative opplæringstilbud	5686	6763

Konsekvens – stadig flere opplever utenforskap:

- Ca 20 % av elevene går ut av grunnskolen uten å være funksjonelle lesere
- En for stor andel mistrives i skolen og erfarer lite mestring.
- Fraværet i skolen øker særlig blant de elevene som har mye fravær.
- Det foregår en betydelig sosial reproduksjon i skolen
- 21 % av elevene går ut av videregående opplæring (ungdomsutdannelsen) uten å ha formell yrkeskompetanse eller studiekompetanse.
- 8 % av unge voksne mellom 20 og 25 år er ikke i arbeid eller i utdanning. De er allerede uføre/trygdede. Manglende mestring og negative erfaringer fra skolegangen er den viktigste grunnen

Analyse av dagens system for for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging

- Rettighetsorientering innebærer at søkelyset i for stor grad rettes mot den enkelte elev og de vansker og problemer eleven har.
- Det er et manglende fokus på de muligheter som ligger i å utvikle et inkluderende læringsmiljø og bedre undervisningen i skolen.
- Systemet bidrar til at skoler slipper å ha et kritisk søkelys på seg selv og sin egen praksis. Systemet fungerer implisitt som en avlastningsordning for dårlig allmennpedagogikk.
- Det eksisterer få insentiver tilknyttet å realisere målet om en inkluderende skole
- Systemet reproducerer seg selv ved at institusjoner og fagpersoner har egeninteresser i at det videreføres.

Hva kan gjøres?

Betingelser for inkludering

- Skolen bør utvikle felleskapet og det felles menneskelige og slik gi plass til alle.
- Vi bør være mer opptatt av hva vi har felles og mindre opptatt av forskjeller, ulikheter, vansker og diagnoser.
- Selv om vi er forskjellige har vi alle behov for anerkjennelse, vennskap, mestring o.l.
- Dette betinger at ledere, lærere og pedagoger har tillit til at alle barn og unge har mulighet til å utvikle seg til noe mer enn det genetiske forutsetninger og ytre levekår tilsier.

Nivåer og områder for inkluderende læringsmiljø

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig opplevd inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskap – pedagogisk praksis	Demokratisk deltagelse i fellesskap	Reelt læringsutbytte i skolens fag	Autentisk mestring
Voksen – elev fellesskap (interpersonlige fellesskap)	Bli sett og hørt av voksne	Medvirkning i pedagogisk praksis og læring	Positiv og støttende relasjon til voksne
Elev – elev fellesskap (interpersonlige fellesskap)	Deltagelse i felles sosiale aktiviteter	Læring sammen med andre barn og unge	Trivsel og vennskap med jevnaldrende, fravær av krenkelser

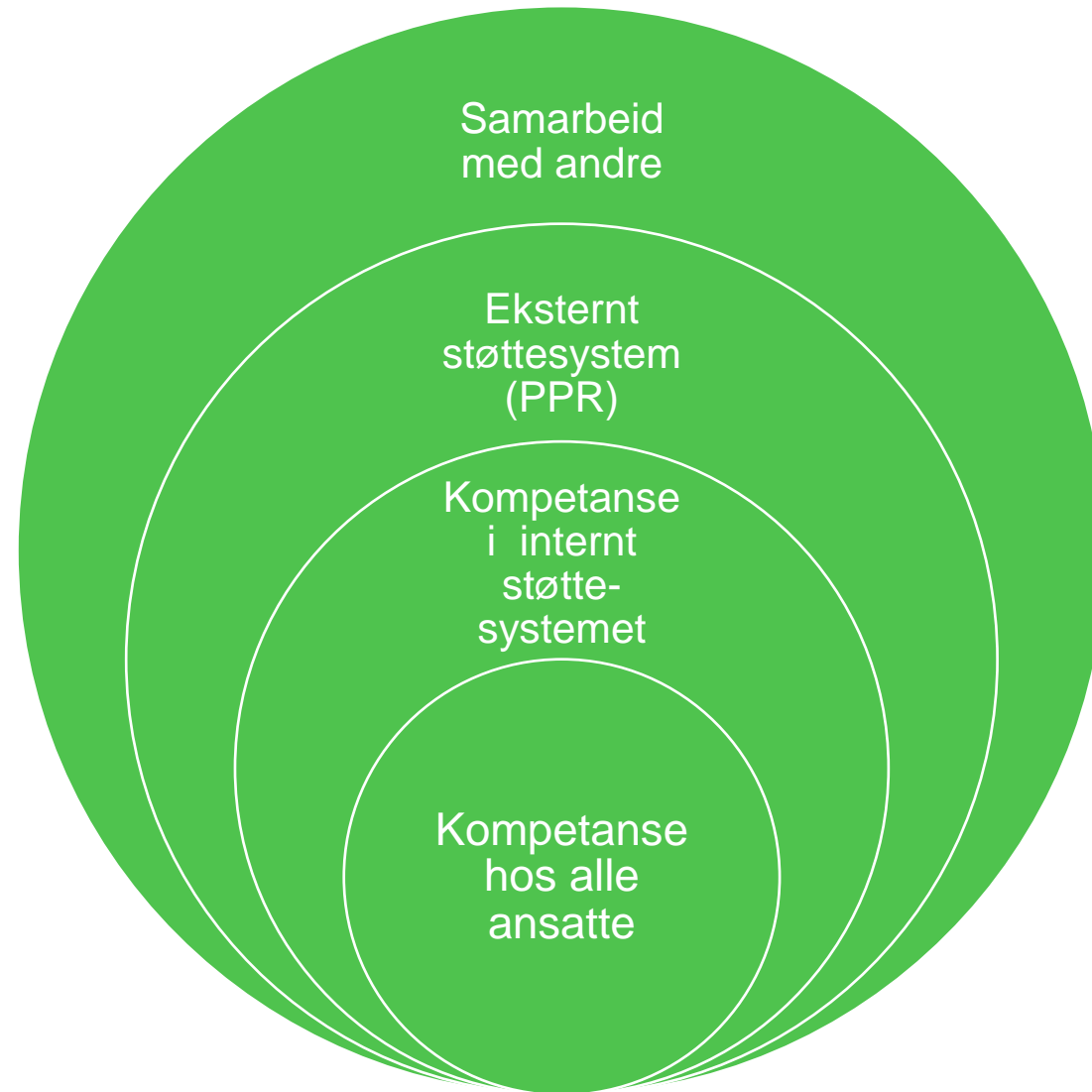
Et inkluderende støttesystem

3. Omfattende, varige og intensive individuelle tiltak. 1-3 % av barn og unge

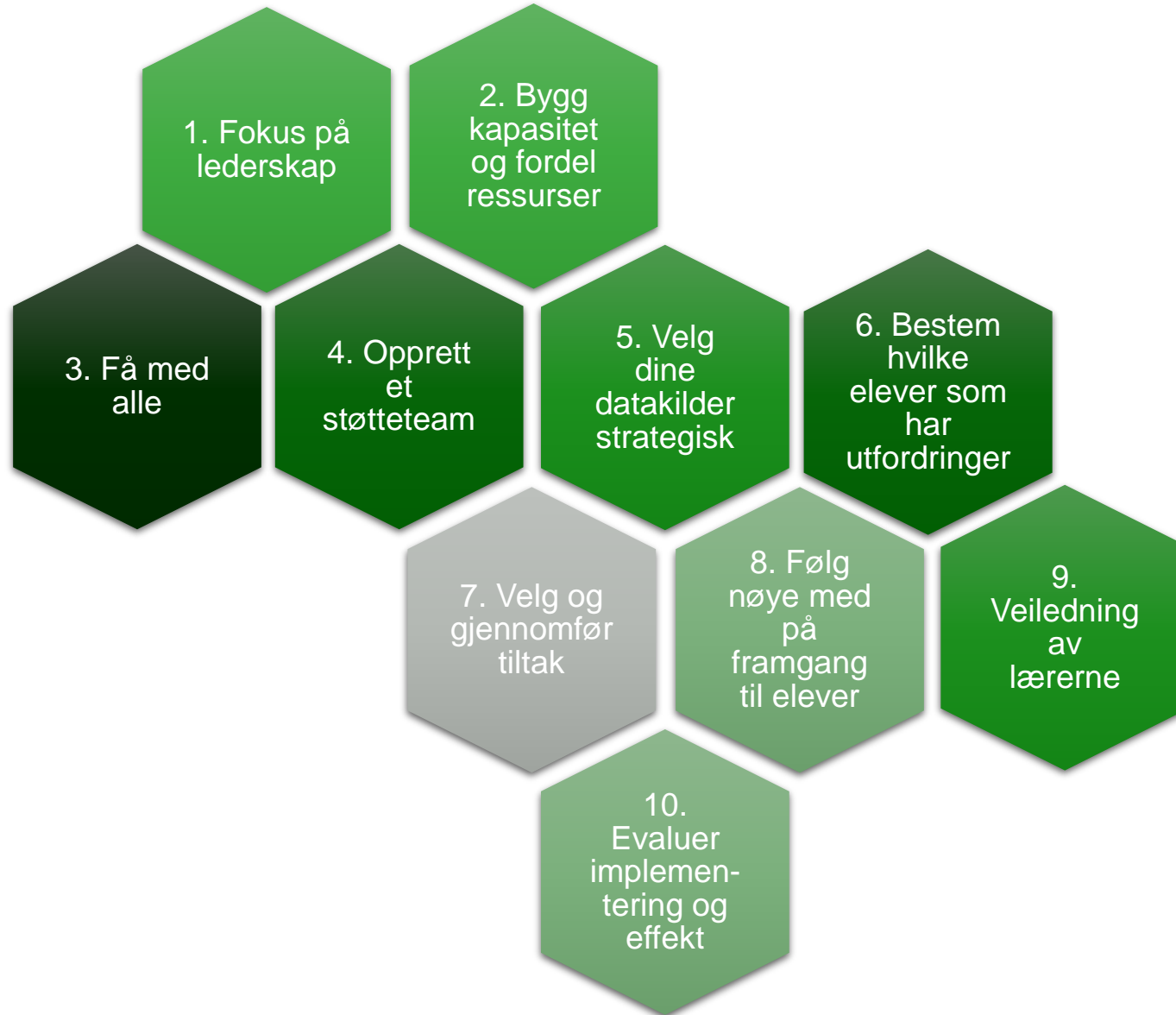
2. Støttesystem som gir økt hjelp til barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging. 15 - 25 % av barn og unge

1. Inkludering og tilpasset opplæring i skole med fokus på læring og utvikling. 75 - 85 % av barn og unge

Kompetanse på ulike nivå

10 steg for å realisere et internt støttesystemet

Lillehammer kommune

- Andel elever som mottar spesialundervisning er 3 %. Redusert gjennom utvikling av inkluderende læringsmiljø. I Norge er gjennomsnittet 7,8% av elevene)
- Det er ingen spesialklasser, spesialavdelinger eller spesialskoler i kommunen.
- På nasjonale prøver har andelen elever som ligger under kritisk grense blitt redusert fra ca. 22 % til 10 % ved systematisk opplæring og bruk av intensive kurs for elevene.
- Vektlegging av en lekbetont læring og praksisfaglighet i undervisningen
- Elevene uttrykker at de trives i skolen, mestrer og at de er i en støttende læringskultur
- PPR er ute i skolene og veileder/støtter lærere og pedagoger
- Det er ikke tilført noen ekstra økonomiske ressurser

Før trodde jeg at folks verdier styrte deres handlinger, nå tror jeg at folks handlinger skaper deres verdier.
(Richard Elmore)